

VLIV POHLAVÍ NA VNÍMÁNÍ PARTNERSKÉ SPOKOJENOSTI¹

Teoretické ukotvení

Spokojenost v partnerských vztazích představuje konstrukt vysoce subjektivní, obtížně měřitelný a operacionalizovatelný. Může být vnímán jako jednodimenzionální či vícedimenzionální a lze na něj pohlížet z interpersonálního i intrapersonálního hlediska (Kalousová, & Štětovská, 2020). Encyklopedie kvality života a well-beingu popisuje partnerskou spokojenost jako subjektivní hodnocení vztahu daného partnera. Klade důraz zejména na názor a zážitek, nikoliv na vlastnost vztahu. Proto se může spokojenost se vztahem u jednotlivých členů páru lišit (Khalatbari et al., 2013).

Faktory přispívající šťastnému partnerství zkoumala například Daneshpour s kolektivem (2011). Výzkum byl zaměřen na páry, jejichž vztah trval déle než 10 let. Respondenti nejčastěji uváděli vzájemnou důvěru, vyjadřování lásky, komunikaci, intimitu, řešení problémů, spolupráci při výchově dětí a sdílení stejné víry. Podobné výsledky přinesl výzkum Allendorf (2012), v němž byly identifikovány faktory jako láska, porozumění, důvěra a věrnost, komunikace, klid a rovnováha (balanc mezi partnerským vztahem a ostatními rodinnými vztahy).

V souvislosti s partnerskou spokojeností lze zmínit i odlišné očekávání mužů a žen nacházejících se ve vztahu. Zatímco ženy mívají větší potřebu sdílení, duševního porozumění a vyjadřování lásky, muži více tíhnou k navrhování řešení. Od své partnerky navíc očekávají neustálý obdiv a vysokou sexuální aktivitu (Kratochvíl, 2009).

Tato práce si klade za cíl zjistit, zda se vnímání spokojenosti v partnerském vztahu liší v závislosti na pohlaví.

Data

Pro účely práce byla využita data z **Inventáře partnerské spokojenosti** získaná v rámci předmětu Psychometrika 1. Inventář obsahuje 18 položek rozdělených do 3 subškál – *Emoční blízkost*, měřící míru emoční blízkosti a porozumění ve vztahu, *Fyzická přitažlivost*, zaměřující se na fyzickou přitažlivost partnerů a spokojenost v sexuálním životě, a *Společné soužití*, zjišťující, do jaké míry se partneři shodují v představách o společně stráveném času. Položky byly formulovány jako oznamovací věty, u nichž měli respondenti

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=304>

volit jednu z pěti možností na škále Likertově typu (1 – rozhodně nesouhlasím, až 5 – rozhodně souhlasím) (Hatalová et al., 2023).

Do testování se zapojilo celkem 698 respondentů, z nichž bylo 22 vyřazeno z důvodu nedbalého vyplnění či nesplnění věkové podmínky (15 let). Dále byli vyřazeni respondenti starší 62 let, jelikož se jednalo o nejméně zastoupenou věkovou skupinu (9 záznamů). Soubor, se kterým se pro naše účely pracovalo, čítal 676 respondentů nacházejících se v partnerském vztahu – 539 žen (79,7 %) a 137 mužů (20,3 %), ve věku od 15 do 61 let (Hatalová et al., 2023).

Proměnné

Za závisle proměnné byly identifikovány subškály Inventáře partnerské spokojenosti, tedy Emoční blízkost, Fyzická přitažlivost a Společné soužití. Za kategoriální nezávisle proměnnou (neboli regresor) bylo označeno Pohlaví – ženské (0) nebo mužské (1). Jelikož regresor nabývá pouze dvou úrovní, a zároveň pracujeme s více závisle proměnnými, můžeme aplikovat test MANOVA.

Metoda

Po provedení výpočtu v programu Statistica 13 byl prokázán signifikantní vliv regresoru Pohlaví, jelikož jeho p-hodnota klesla pod stanovenou hladinu významnosti² ($p = 0,013$). Můžeme tedy usuzovat, že vnímání spokojenosti v partnerském vztahu se může lišit v závislosti na pohlaví.

K ověření statistické významnosti nám posloužil Wilksův test, jehož ukazatelem je Wilksova λ (lambda). Ta vyšla v našem případě rovna hodnotě 0,984, což vypovídá o velkém efektu. Lze tedy konstatovat, že regresor Pohlaví dokáže vysvětlit statisticky významné množství celkového rozptylu. Podrobné výsledky metody MANOVA jsou uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Výsledky modelu vícerozměrné analýzy rozptylu (MANOVA)

Regresor	Wilksova λ	F statistika	p-hodnota	Éta-kvadrát
Pohlaví	0,984	3,622	0,013	0,016

² Za statisticky významné považujeme výsledky s hodnotou $p < 0,05$

Pro získání většího množství informací se doporučuje použití Hotellingova testu. V našem případě nás zajímá, jak se od sebe liší hrubé skóry subškál Inventáře partnerské spokojenosti u mužů a u žen.

Výsledek Hotellingova testu potvrdil statisticky významný rozdíl ($p=0,013$), což potvrzuje naši domněnku, že vnímání partnerské spokojenosti se liší v závislosti na pohlaví respondenta. Přesné hodnoty jsou k dispozici v tabulce 2.

Tabulka 2: Výsledky Hotellingova testu

Hotellingovo T ²	F statistika (3,672)	p-hodnota
10,897	3,622	0,013

Z tabulky 3 je patrné, že statisticky významné rozdíly mezi muži a ženami existují především na subškále Emoční blízkost ($p=0,03$). Vidíme, že průměrné skóre mužů je vyšší (43,576) než průměrné skóre žen (41,481). U zbývajících subškál statisticky významné rozdíly nalezeny nebyly.

Tabulka 3: Rozdíly ve vnímání partnerské spokojenosti v závislosti na pohlaví

Proměnné	Průměr muži (1)	Průměr ženy (0)	Sm. odch. muži (1)	Sm. odch. ženy (1)	t-hodnota	p-hodnota
Emoční blízkost	43,576	41,481	5,685	7,761	2,965	0,003
Fyzická přitažlivost	15,949	15,701	2,787	3,398	0,788	0,788
Společné soužití	15,248	14,991	2,93	3,322	0,829	0,829

Závěr

V důsledku provedených analýz můžeme konstatovat, že muži vykazují přibližně stejnou spokojenost v oblasti fyzické přitažlivosti a společného soužití jako ženy. U subškál Fyzická přitažlivost a Společné soužití nebyl nalezen statisticky významný rozdíl. Průměrné skóre mužů bylo navíc v obou případech podobné skórum žen.

Statisticky významný rozdíl byl však nalezen u proměnné Emoční blízkost. Zdá se, že muži v našem výzkumném souboru vykazují ve vztahu větší spokojenost v oblasti porozumění a emoční blízkosti než ženy.

Seznam literatury

1. Allendorf, K. (2012). Marital Quality from a Rural Indian Context in Comparative Perspective. *Journal Of Comparative Family Studies*, 43(4), 527–544. <https://doi.org/10.3138/jcfs.43.4.527>
2. Daneshpour, M., Asoodeh, M. H., Khalili, S., Lavasani, M. G., & Dadras, I. (2011). Self described happy couples and factors of successful marriage in Iran. *Journal of Systemic Therapies*, 30(2), 43–64. <https://doi.org/10.1521/jsyt.2011.30.2.43>
3. Hatalová, B., Churá, Y., Pecháčková, M., Svozilová, K., & Traganová, T. (2023). *Inventář partnerské spokojenosti*. Projekt v rámci předmětu Psychometrika 1.
4. Kalousová, Z., & Štětovská, I. (2020). Spokojenost v dlouhodobých partnerských vztazích: kvalitativní studie českých heterosexuálních párů. *Psychologie Pro Praxi*, (1), 27–35. <http://doi.org/10.14712/23366486.2021.8>
5. Khalatbari, J., Ghorbanshiroudi, S., Azari, K. N., Bazleh, N., & Safaryazdi, N. (2013). The relationship between marital satisfaction (based on religious criteria) and emotional stability. *Procedia-social and behavioral sciences*, 84, 869–873. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.664>
6. Kratochvíl, S. (2009). *Manželská a párová terapie*. Portál.
7. Velten, J., & Margraf, J. (2017). Satisfaction guaranteed? How individual, partner, and relationship factors impact sexual satisfaction within partnerships. *PloS one*, 12(2), e0172855. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0172855>